

İsviçre siyasetinin sembol

isimlerinden, uzun yıllar Avrupa Konseyi'nde raportör olarak çalışan ve Türkiye'yi yakından takip eden Andreas Gross, Zaman gazetesine uygulanan el koyma işleminden sonra cumhurbaşkanı Erdoğan'a seslenerek gazetenin asıl sahiplerine iade edilmesini istedi. Zaman İsviçre'ye özel açıklamalarda bulunan deneyimli siyasetçi, 2002 yılında iktidara gelen AK Parti'nin muhalif medya sayesinde geliştiğini, geçmiş dönemde adalet ve demokrasi adına attığı adımları ise özgür medya olmadan gerçekleştiremeyeceğini vurguladı. Zürihli siyasetçinin hafta sonu Türkiye'de şahit olduğu görüntüler sonrası kaleme aldığı yorum yazısı şu şekilde:

Muhalif medya olmasaydı, AKP iktidar olamazdı

ANDREAS GROSS*

Demokrasinin temellerine dinamit koyarak terörle -terörün tanımı nasıl olursa olsun- mücadele ettiğini iddia etmek ve hatta bunda başarılı olacağını sanmak asla gerçekçi değildir. Tam tersine demokrasinin zayıflaması teröristlerin işini kolaylaştırır ve onların hain emellerine ulaşmalarına destek olacaktır.

Eğer Türkiye'nin cumhurbaşkanı teröristlerle mücadele etmek istiyorsa yapması gereken yegane şey bu konuda savcılığı devreye sokmasıdır. Savcılık ise mahkemeye delillerini sunar ve hükmü verecek olanlar yargıçlardır.

Medeniyeti (terörden) kurtaracak olan özgür basındır

İktidarı ve iktidarın sahip olduğu gücü nasıl kullandığını eleştirmek, iktidar sahipleri için elbette can sıkıcı ve rahatsız edici olabilir, fakat bu eleştiriler asla "terör" olarak değerlendirilemez. Tam aksine, iktidarın kritiğe tabi tutularak eleştirilmesi bizzat iktidar sahiplerinin daha az hata yapması için bir tedbir ve bir destektir. Eğer eleştiriler asılsız ise yapılması gereken bellidir: onları çürütmek. Ve asılsız eleştirilerin yanıtlanmasının yapılacağı kanal da eleştirinin geldiği yer, yani şu anki haliyle medyadır. Eğer eleştiriler çürütülemiyorsa yapılması gereken şey, hataları kabullenerek onlardan ders çıkarmak ve bu hatalara bir daha düşmemek için gayret göstermektir. Bu noktada da muhalif medya yardımcı olacaktır. Bundan yaklaşık 200 yıl önce Fransız siyaset bilimcisi Alexis de Tocqueville tarafından da denildiği gibi: Medeniyeti (terörden) kurtaracak olan özgür basındır.

AKP özgür medya sayesinde engelleri aştı

Muhalif medyanın desteği olmasaydı AKP ve dönemin Genel Başkanı Erdoğan'ın 2002 seçimlerini kazanarak parlamentoda çoğunluğu elde etmesi mümkün olmazdı. O süreç, demokrasinin işleyebilmesi adına Türk basınının ne kadar önemli olduğunu gösterdi. Özgür ve muhalif medya olmasaydı AKP iktidardaki ilk döneminde özgürlük, adalet ve demokrasi adına attığı adımları gerçekleştiremezdi. AKP hükümeti bunun sayesinde devletin bünyesinde artakalan kökü eskilere dayanan otoriter engelleri aştı. Bu başarılar halkın da kendine olan güvenini arttırmış ve -demokrasilerde gayet normal bir durum olan- iktidarın eylemlerini ve yeni projelerini sorgulamaya cesaretlendirmişti. Örneğin hükümetin İstanbul'daki bir projesine (Gezi Parkı) karşı çıkmış ve eleştiriler medyada da yer bulmuştu. İktidar göstericilere her ne kadar aşırı güç kullanarak mukabelede bulunsun da projenin bugün hala hayata geçirilmemiş olması bu süreçten ders alındığını gösteriyor.

Peki bugüne kadar eleştirileriyle kendini geliştirmesine ve hatalarını düzeltmesine yardımcı olanların, özgürlük ve bağımsızlıklarına aniden saldırmak da ne oluyor? Bu tutumuyla hükümet ve cumhurbaşkanı yeni bir hataya düşmekle kalmayıp gelecekteki hatalara da davet çıkarıyor. Zira bu gidişatla kendilerini yüksek sesle eleştirebilecek kimse kalmayacak. Ve bu da yeni hatalar yapmalarına kapı açacaktır. Amerika Birleşik Devletleri'nin eski başkanlarından Thomas Jefferson da bu bağlamda 200 sene önce basın özgürlüğünü demokrasinin en önemli koruyucusu

ve gücün negatif etkilerinin önleyicisi olarak tanımlamıştı.

Demokrasi özgür medya olmadan gelişemez

Bütün bu gerçekler ışığında ülkedeki son tarafsız büyük gazete olan Zaman'a el konulmasını geri almak bizzat cumhurbaşkanının çıkarına olacaktır. Hatta bunun için kendisinin anayasa mahkemesinin kararını beklemeye de ihtiyacı yoktur. Anayasa mahkemesi en son yine muhalif gazeteciler Dünder ve Gül hakkında verdiği tahliye kararıyla basın ve düşünce özgürlüğünün tanınması ve korunması gerektiğini açık ve net olarak bildirmiştir.

Şiddet sadece demokrasi ile aşılabılır; demokrasi ise özgür medyasız, eleştirisiz ve muhalif seslerden arındırılmış olamaz ve bunla olmadan gelişemez. Evet, Sayın Türkiye Cumhurbaşkanı, Zaman'ı asıl sahiplerine iade ediniz ve tutuklu bulunan bütün muhalif avukat, gazeteci, akademisyen ve entelektüelleri özgürlüklerine kavuşturunuz. Türk demokrasisinin ve bizzat sizin de bunlara acilen ihtiyacınız var. Bu hataların oluşturduğu tehditler kaldırabileceğimizden daha büyük.

*Siyaset Bilimcisi, Demokrasi Araştırmacısı, İsviçre Parlamentosu'nda 24 yıllık (eski) Milletvekili, 21 yıllık Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi Üyesi, Türkiye'deki son üç genel seçimin gözlemcisi.